

Briuselis, 2020 04 06
COM(2020) 134 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**dėl Reglamento (ES) Nr. 1219/2012, kuriuo nustatoma valstybių narių ir trečiųjų šalių
dvišaliams investicijų susitarimams skirta pereinamojo laikotarpio tvarka, taikymo**

1. Ivadas

2009 m. gruodžio 1 d. įsigaliojus Lisabonos sutarčiai Sąjunga įgijo išimtinę kompetenciją tiesioginių užsienio investicijų srityje. Iki tos dienos valstybės narės kelis dešimtmečius derėjosi su trečiosiomis šalimis ir sudarė daug dvišalių investicijų susitarimų, apimančių nuostatas dėl tiesioginių užsienio investicijų apsaugos. Nors šie susitarimai ir toliau galiojo pagal tarptautinę viešąją teisę, buvo laikoma pageidautina išaiškinti jų santykį su Sąjungos teise ir politika bei suteikti teisinį tikrumą. Manoma, kad tikslinga tokius susitarimus palikti galioti tol, kol jie laipsniškai bus pakeisti Sąjungos investiciniiais susitarimais. Taip pat reikėjo nustatyti atitinkamas procedūras ir sąlygas, kuriomis valstybės narės būtų įgalios sudaryti naujus arba iš dalies pakeisti galiojančius susitarimus su trečiosiomis šalimis.

Atsižvelgdami į šias aplinkybes, Europos Parlamentas ir Taryba priėmė Reglamentą (ES) Nr. 1219/2012, kuriuo nustatoma valstybių narių ir trečiųjų šalių dvišaliams investicijų susitarimams skirta pereinamojo laikotarpio tvarka¹. Reglamentas įsigaliojo 2013 m. sausio 9 d.

Kaip numatyta Reglamento 15 straipsnyje, šioje Komisijos ataskaitoje Europos Parlamentui ir Tarybai pateikiamas Reglamento ir jo įgyvendinimo nuo 2013 m. sausio 9 d. iki 2019 m. gruodžio 31 d. apibūdinimas. Vadovaujantis 15 straipsniu, ataskaitoje taip pat pateikiama iš valstybių narių gautų pranešimų ir Komisijos suteiktų leidimų apžvalga. Remiantis 15 straipsnio 2 dalimi, ataskaitoje taip pat sprendžiamas klausimas, ar reikia toliau taikyti Reglamento III skyriuje nustatytą leidimų mechanizmą.

Vykdydama savo įsipareigojimą užtikrinti didelį ES prekybos ir investicijų politikos skaidrumą, 2020 m. vasario 18 d. Komisija paskelbė apie ketinimą nuo šiol skelbti visus Komisijos įgyvendinimo sprendimus dėl leidimų, suteiktų valstybėms narėms dėl dvišalių investicijų susitarimų. Sprendimai skelbiami Prekybos generalinio direktorato svetainėje. Anksčiau Europos Parlamentas ir Taryba jau buvo reguliariai informuojami – Komisija jiems teikia ataskaitas dėl valstybėms narėms suteiktų leidimų.

2. Reglamento apibūdinimas

Tęstinio galiojimo susitarimai

Reglamentu išaiškinamas dvišalių investicijų susitarimų, kuriuos valstybės narės pasirašė iki Lisabonos sutarties įsigaliojimo arba iki jų įstojimo į ES dienos, teisinis statusas, nustatant mechanizmą (žr. II skyriaus 2–6 straipsnius), pagal kurį valstybės narės praneša apie visus susitarimus, kuriuos jos nori palikti toliau galioti (arba kuriems nori leisti įsigalioti). Šis procesas taip pat vadinamas „tęstinumu“. Reglamente nurodomas laipsniškas dvišalių investicijų susitarimų pakeitimo Sąjungos lygmens susitarimais procesas ir papildomai nustatyta, kad dvišaliai susitarimai gali toliau galioti tol, kol įsigalios Sąjungos ir tos pačios trečiosios šalies susitarimas.

Sąlygos, kurias įvykdžius leidžiama derėtis, pasirašyti ir sudaryti naujus susitarimus

¹ OL L 351, 2012 12 20, p. 40.

7–11 straipsniuose nustatyta tvarka ir sąlygos, kuriomis valstybėms narėms gali būti leidžiama pradėti derybas su trečiąja šalimi siekiant iš dalies pakeisti galiojančią dvišalę investicijų sutartį arba sudaryti naują bei pasirašyti ir sudaryti tokį susitarimą. 12 straipsnyje nustatytos priemonės, leidžiančios valstybėms narėms sudaryti arba palikti toliau galioti dvišalius investicijų susitarimus, kurie buvo pasirašyti *po* Lisabonos sutarties įsigaliojimo ir *iki* Reglamento įsigaliojimo (t. y. nuo 2009 m. gruodžio 1 d. iki 2013 m. sausio 9 d.).

Leidimas negali būti suteiktas, jeigu ES lygmens derybos dėl investicijų jau vyksta su ta pačia trečiąja šalimi arba jeigu Komisija yra pateikusi (arba yra nusprendusi pateikti) rekomendaciją pradėti tokias derybas. Kitos sąlygos, kai Komisija gali suteikti leidimą valstybei narei pradėti derybas su trečiąja šalimi, yra šios: susitarimas yra suderinamas su Sąjungos teise ir kompetencijos pasiskirstymu tarp Sąjungos ir valstybių narių; susitarimas atitinka Sąjungos išorės veiksmų principus ir tikslus, taip pat susitarimas nėra rimta kliūtis Sąjungai derėtis ar sudaryti dvišalius investicijų susitarimus su trečiosiomis šalimis.

Komisija priima sprendimus dėl leidimų suteikimo pagal patariamąją procedūrą. Komisijos įgyvendinimo sprendimai reikalingi tiek valstybėms narėms pradedant derybas (procedūra pagal 9 straipsnį), tiek pasirašant ir sudarant dvišalius investicijų susitarimus (procedūra pagal 11 straipsnį).

Valstybių narių veiksmai pagal dvišales investicijų sutartis

Reglamento 13 straipsnyje nustatyta Komisijos ir valstybių narių bendradarbiavimo tvarka, susijusi su dvišalių investicijų sutarčių vykdymu, įskaitant jų ginčų sprendimo mechanizmus. Valstybės narės turi informuoti Komisiją ir su ja bendradarbiauti, kai gauna investuotojo arba trečiosios šalies prašymą dėl konsultacijų arba pranešimą apie reikalavimą pagal dvišalę investicijų sutartį, kuriai taikomas Reglamentas, arba jeigu valstybės narės ketina pradėti ginčų sprendimo procedūrą prieš trečiąją šalį.

3. Reglamento įgyvendinimas

3.1. Tęstinio galiojimo susitarimai, sudaryti iki Lisabonos sutarties

Įsigaliojus Reglamentui, valstybės narės pranešė apie 1 360 dvišalių investicijų susitarimų, sudarytų iki Lisabonos sutarties, kuriuos jos norėjo palikti toliau galioti arba kuriems norėjo leisti įsigalioti. Tęstinio galiojimo dvišalių investicijų susitarimų sąrašas paskelbtas *Oficialiajame leidinyje* 2013 m. gegužės 8 d.² Šis sąrašas nuolat atnaujinamas reguliariuose leidiniuose³.

Iš šio sąrašo matyti, kad valstybės narės kelis dešimtmečius sudarinėja dvišalius investicijų susitarimus. Iš sąrašo taip pat matyti, kad kiekvienos valstybės narės sudarytų susitarimų skaičius gerokai skiriasi: 2013 m. daugiausia susitarimų sudariusios valstybės narės buvo Vokietija (123), Italija (113), Prancūzija (93), Jungtinė Karalystė (93), Nyderlandai (86), Belgija ir Liuksemburgas (81) bei Ispanija (63).

² OL C 131. Reikėtų pažymėti, kad paskelbtame sąraše dar nebuvo atsižvelgta į Kroatijos įstojimą į ES (kuris įsigaliojo 2013 m. liepos 1 d.). Tačiau minėtas 1 360 tęstinio galiojimo dvišalių investicijų susitarimų skaičius grindžiamas visais pranešimais, kurie buvo gauti iš valstybių narių pagal 2 straipsnį (įskaitant Kroatijos pranešimus, pateiktus po jos įstojimo).

³ Naujausias dvišalių investicijų susitarimų sąrašas paskelbtas 2019 m. birželio 13 d. (OL C 198). Jame taip pat atsižvelgiama į naujus susitarimus, sudarytus nuo 2013 m., ir susitarimus, kurie nustojo galioti, buvo nutraukti arba nebuvo atnaujinti nuo 2013 m. Šiuo metu yra 1 286 susitarimai.

Analogiškai susitarimų geografinis pasiskirstymas yra įvairus ir negalima išskirti jokio bendro modelio. Kelios valstybės narės yra pagrindinės kapitalo eksportuotojos, todėl nuo praėjusio amžiaus septintojo dešimtmečio yra sudariusios dvišalius investicijų susitarimus su įvairiomis trečiosiomis šalimis. Vidurio ir Rytų Europos valstybės narės sudarė dvišalius investicijų susitarimus politinių ir ekonominių permainų laikotarpiu praėjusio amžiaus devintajame ir dešimtajame dešimtmečiuose, visų pirma su EBPO šalimis (pvz., Australija, JAV, Kanada, Norvegija ir Šveicarija). Daugelis valstybių narių taip pat yra sudariusios dvišalius investicijų susitarimus su įvairiomis buvusios Sovietų Sąjungos šalimis (įskaitant Kazachstaną, Rusiją ir Ukrainą) ir su Vakarų Balkanų šalimis. Beveik visos valstybės narės yra sudariusios dvišalius investicijų susitarimus su Kinija ir Korėja. Nemažai susitarimų taip pat buvo sudaryta su pietinėmis Viduržemio jūros regiono šalimis (pvz., Alžyru, Egiptu, Maroku, Tunisu), Turkija, keliomis Lotynų Amerikos šalimis (pvz., Argentina, Čile, Paragvajumi ir Peru) ir kai kuriomis Persijos įlankos valstybėmis (Iranu, Jungtiniais Arabų Emyratais, Kataru, Kuveitu ir Saudo Arabija), taip pat su įvairiomis Azijos (Indija, Indonezija) ir Afrikos šalimis (pvz., Angola, Nigerija ir Pietų Afrika).

Siekdama skaidrumo ir vadovaudamasi Reglamento II skyriaus 4 straipsniu, Komisija kasmet skelbia atnaujintą ir konsoliduotą visų dvišalių investicijų susitarimų, kuriuos pasirašė ir sudarė valstybės narės, sąrašą⁴.

3.2. *Pateikti prašymai ir suteikti leidimai*

Prašymai leisti pradėti oficialias derybas (9 straipsnis)

2013–2019 m. Komisija:

- iš viso gavo 304 prašymus leisti pradėti oficialias derybas dėl naujų dvišalių investicijų susitarimų ar esamų susitarimų dalinių pakeitimų;
- suteikė 241 leidimą, iš kurių 164 buvo dėl naujų susitarimų ir 77 – dėl galiojančių susitarimų dalinių pakeitimų;
- atmetė šešis prašymus remdamasi tuo, kad jie buvo pateikti dėl susitarimų su trečiosiomis šalimis, dėl kurių jau vyko ES lygmens derybos dėl investicijų;
- valstybės narės atsiėmė 22 pranešimus per leidimų suteikimo procedūrą.

2019 m. gruodžio 31 d.:

- buvo vykdomos 27 leidimų suteikimo procedūros, nes Komisija paprašė valstybių narių pateikti papildomos informacijos apie susitarimus, dėl kurių buvo prašoma leidimo;
- dėl aštuonių prašymų suteikti leidimą vyko sprendimų priėmimo procesas.

Prašymai leisti sudaryti naują susitarimą arba atlikti dalinį pakeitimą (11 straipsnis)

⁴ Ataskaitiniu laikotarpiu atitinkami metiniai sąrašai paskelbti 2014 m. birželio 5 d. (OL C 169), 2015 m. balandžio 24 d. (OL C 135), 2016 m. balandžio 27 d. (OL C 149), 2017 m. gegužės 11 d. (OL C 147) ir 2018 m. balandžio 27 d. (OL C 149).

2013–2019 m.:

- valstybės narės pateikė 76 prašymus leisti pasirašyti ir sudaryti naujai suderėtą susitarimą arba iš dalies pakeisti galiojantį susitarimą;
- Komisija iš viso suteikė 48 leidimus pagal 11 straipsnį, iš kurių 24 buvo suteikti dėl naujų susitarimų, o 24 – dėl dalinių pakeitimų. Per leidimų suteikimo procedūrą valstybės narės atsiėmė tris prašymus.

2019 m. gruodžio 31 d. buvo vykdomos 25 leidimų suteikimo procedūros, nes Komisija paprašė valstybių narių pateikti papildomos informacijos apie susitarimus, dėl kurių buvo prašoma leidimo.

Prašymai suteikti leidimą dėl susitarimų, pasirašytų nuo Lisabonos sutarties įsigaliojimo iki Reglamento įsigaliojimo (12 straipsnis)

- Kaip numatyta 12 straipsnyje, valstybės narės pateikė 62 prašymus suteikti leidimą dėl susitarimų, pasirašytų nuo 2009 m. gruodžio 1 d. iki 2013 m. sausio 9 d.
- Pagal 12 straipsnį Komisija suteikė 33 leidimus, iš kurių 16 buvo dėl naujų susitarimų ir 17 – dėl protokolų, kuriais iš dalies keičiami galiojantys susitarimai.

2019 m. gruodžio 31 d. buvo vykdomos likusios 29 leidimų suteikimo procedūros, nes valstybių narių buvo paprašyta pateikti papildomos informacijos.

Suteiktų leidimų raida

Toliau pateikiamoje lentelėje matyti leidimų, suteiktų pagal 9, 11 ir 12 straipsnius, raida per 2013–2019 m. ataskaitinį laikotarpį:

Pagal 9, 11 ir 12 straipsnius <u>suteikti</u> leidimai (2013–2019 m.)								
	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	Iš viso
9 straipsnis. Leidimai <u>pradėti derėtis</u>:								
Nauji DIS ⁵	44	49	1	8	49	2	11	164
Daliniai pakeitimai	28	13	–	5	23	–	8	77
Iš viso	72	62	1	13	72	2	19	241
Pagal 9, 11 ir 12 straipsnius <u>suteikti</u> leidimai (2013–2019 m.)								
	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	Iš viso
11 straipsnis. Leidimai <u>sudaryti susitarimus</u>:								

⁵ DIS reiškia „dvišaliai investicijų susitarimai“.

Nauji DIS	8	5	1	3	3	2	2	24
Daliniai pakeitimai	7	10	4	–	–	1	2	24
Iš viso	15	15	5	3	3	3	4	48
12 straipsnis. Leidimai:								
Sudaryti naujus DIS	15	1	–	–	–	–	–	16
Atlikti dalinius pakeitimus	17	–	–	–	–	–	–	17
Iš viso	32	1	–	–	–	–	–	33
Iš viso leidimų pagal 9, 11 ir 12 straipsnius								322

Kaip parodyta lentelėje, per pirmuosius dvejus Reglamento įgyvendinimo metus 2013 ir 2014 m. buvo gauta daug prašymų suteikti leidimus ir suteikta daug leidimų, visų pirma pradėti naujas derybas (9 straipsnis). Tačiau 2015 m. leidimų buvo labai mažai. Šis laikotarpis sutapo su diskusijomis dėl ES politikos ir pokyčiais, susijusiais su pertvarkytu požiūriu į investicijų politiką. Tuo laikotarpiu dauguma leidimų suteikimo procedūrų buvo sustabdytos. Prašymų suteikti leidimus skaičius vėl padidėjo kitais metais, tačiau gerokai sumažėjo 2018 m. Palyginti didelį leidimų skaičių 2017 ir 2019 m. iš dalies lėmė tai, kad kai kurios valstybės narės prašė suteikti leidimus pradėti derybas su keliomis skirtingomis trečiosiomis šalimis⁶.

Verta pabrėžti, kad per septynerius Reglamento įgyvendinimo metus buvo suteikta palyginti nedaug (48) leidimų pasirašyti ir *sudaryti* investicijų susitarimus pagal 11 straipsnį (24 dėl naujų susitarimų ir 24 dėl dalinių galiojančių susitarimų pakeitimų). Taigi dauguma derybų, kurias buvo leista pradėti pagal Reglamentą, iš tikrųjų dar nėra baigtos. Iš duomenų matyti, kad derybos ir derybų dėl investicijų užbaigimas yra ilgas procesas: iki šiol pagal Reglamentą pasirašyta 40 papildomų dvišalių investicijų susitarimų (iš jų 16 pagal 12 straipsnyje numatytą specialią procedūrą).

Dauguma prašymų suteikti leidimą pagal Reglamentą buvo gauti iš Čekijos, Ispanijos, Italijos, Lietuvos, Maltos, Portugalijos, Rumunijos, Slovakijos ir Vengrijos. Dėl 442 pranešimų, gautų dėl naujų dvišalių investicijų susitarimų pagal 9, 11 ir 12 straipsnius, pasiskirstymo pagal trečiąsias šalis pažymėtina, kad esama didelės įvairovės ir negalima išskirti konkrečių geografinių tendencijų⁷. Trečiosios šalys, dėl kurių valstybės narės pateikė daugiausia prašymų, *inter alia*, yra Iranas, Jungtiniai Arabų Emyratai, Kataras, Kazachstanas, Nigerija ir Saudo Arabija.

⁶ 2017 m. – Ispanija dėl 22 dalinių pakeitimų ir Slovakija dėl 34 dvišalių investicijų susitarimų, 2019 m. – Nyderlandai dėl 8 dalinių pakeitimų ir dviejų dvišalių investicijų susitarimų.

⁷ Vertinant visus prašymus suteikti leidimus, gautus pagal 9, 11 ir 12 straipsnius, valstybės narės pateikė daugiausia penkis prašymus derėtis su konkrečia trečiaja šalimi.

Siekiant užtikrinti dvišalių investicijų susitarimų ir ES investicijų politikos nuoseklumą, į patvirtintus dvišalius investicijų susitarimus arba galiojančių susitarimų dalinius pakeitimus turi būti įtraukti pagrindiniai pertvarkyto ES požiūrio elementai ir standartai. Šiuo atžvilgiu svarbu pažymėti, kad per septynerius Reglamento įgyvendinimo metus ES investicijų apsaugos politika buvo iš esmės pertvarkyta ir patobulinta. 2015 m., po diskusijų dėl Transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės (TPIP), Komisija pristatė pertvarkytą visų paskesnių ES derybų dėl investicijų apsaugos standartą.

Nuo tada ES ėmėsi iniciatyvų tiek dvišaliu, tiek daugiašaliu lygmeniu, siekdama pertvarkyti investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo sistemą. Dvišaliuose investicijų susitarimuose su trečiosiomis šalimis ES pakeitė tradicinį *ad hoc* arbitražą tarp investuotojų ir valstybių labiau ilgalaikiu ginčų sprendimo modeliu, grindžiamu veikiančiais tarptautiniais teismais, t. y. investicinių teismų sistema (toliau – ITS). ITS teismus sudaro arbitrai, kuriuos nustatytam laikotarpiui skiria susitarimo šalys ir kuriems taikomi aukščiausi kompetencijos, nepriklausomumo ir nešališkumo standartai. ITS procesams taip pat taikomi griežti skaidrumo reikalavimai, įskaitant bylos dokumentų skelbimą ir galimybę į bylą įstoti trečiosioms šalims.

Tačiau reikėtų pažymėti, kad pagal ES susitarimus sukurtas investicinių teismų sistemas numatyta taikyti pereinamuoju laikotarpiu ir jas pakeis daugiašalis investicijų ginčų sprendimo mechanizmas, kai tik jis įsigalios. ES šiuo metu su Jungtinių Tautų Tarptautinės prekybos teisės komisija (toliau – UNCITRAL)⁸ vykdo daugiašalį projektą, pagal kurį numatyta sukurti daugiašalį investicinį teismą, kuris spręstų ginčus dėl būsimų ir galiojančių dvišalių investicijų sutarčių, įskaitant galiojančias ES valstybių narių ir trečiųjų šalių sutartis.

Kol kas pertvarkytą ES požiūrį į investicijų apsaugą ir investicinių ginčų sprendimą kiek įmanoma labiau atspindi Komisijos sprendimai, kuriais leidžiama sudaryti naujus valstybių narių ir trečiųjų šalių dvišalius investicijų susitarimus. Investicijų apsaugos standartų atžvilgiu jį sudaro: teisės reglamentuoti patvirtinimas; aiškus sąžiningo ir teisingo elgesio standarto įtvirtinimas; aiškus tiesioginės ir netiesioginės ekspropriacijos apibrėžimas; draudimas skatinti investicijas mažinant ar švelninant vidaus aplinkos ar darbo teisės aktų ir standartų reikalavimus arba neužtikrinant, kad tokie teisės aktai ir standartai būtų veiksmingai įgyvendinami, ir nuoroda į žmogaus teises ir tvarų vystymąsi, taip pat tarptautiniu mastu pripažintų įmonių socialinės atsakomybės standartų, kaip antai EBPO rekomendacijų daugiašalėms įmonėms ir JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų, skatinimą.

Investicinių ginčų sprendimo atžvilgiu jį sudaro: teismo narių elgesio kodeksas; skaidrumo taisyklės; įpareigojimas ginčus spręsti būsimame daugiašaliame investiciniame teisme ir nuostatos dėl taikytinos teisės, užtikrinančios ES teisinės tvarkos autonomijos išsaugojimą. Atsižvelgdama į siekiamą tikslą pakeisti valstybių narių dvišalio investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo nuostatas daugiašaliu investiciniu teismu ir turėdama omenyje galimą išteklių poreikį nustatant atskiras investicinių teismų sistemas visų valstybių narių dvišalėse investicijų sutartyse, Komisija šiuo metu neprašo ES valstybių narių numatyti ITS jų dvišalėse investicijų sutartyse. Užuoat reikalaujant tokios nuostatos, tikslo įsteigti daugiašalį investicinį teismą siekiama valstybėms narėms derantis su sutarties partneriais dėl įsipareigojimų ateityje kreiptis į tokį teismą.

Valstybės narės taip pat turi užtikrinti, kad nauji ar persvarstyti dvišaliai investicijų susitarimai būtų suderinami su ES teise (9 straipsnio 2 dalis) ir kad nė viena jų nuostata netrukdytų valstybėms narėms vykdyti pareigų, atsirandančių dėl narystės Europos

⁸ https://uncitral.un.org/en/working_groups/3/investor-state

Sąjungoje⁹. Šiuo tikslu Komisija rekomenduoja įtraukti vadinamąją ekonominės integracijos regioninės organizacijos sąlygą.

Pagal Reglamento 13 straipsnį Komisija turi galimybę įsikišti tais atvejais, kai valstybės narės yra atsakovės. Nagrinėjant ginčus, apie kuriuos valstybės narės pranešė pagal 13 straipsnį, Komisija iki šiol įsikišo arba siekė įsikišti trijose bylose: vienoje, susijusioje su valstybės pagalbos klausimais, vienoje, susijusioje su ES bendru pertvarkymo mechanizmu, ir dar vienoje dėl ES energetikos politikos sistemos įgyvendinimo valstybėje narėje. Atsižvelgiant į šių bylų sąsajas su nusistovėjusia ES politika, Komisijos įsikišimo tikslas yra išaiškinti ES teisinę sistemą ir procedūras atsižvelgiant į faktines ginčų aplinkybes. Kitoje byloje Komisija įgaliojo valstybę narę pradėti ginčų sprendimo procedūrą prieš trečiąją šalį, tačiau galiausiai valstybė narė to nepadarė.

4. Poreikio toliau taikyti Reglamento III skyrių apžvalga

Bendrasis Reglamento tikslas nustatyti būtinas pereinamojo laikotarpio priemones valstybių narių dvišaliams investicijų susitarimams, kol juos laipsniškai pakeis Sąjungos lygmens investicijų susitarimai, išlieka aktualus.

Po Reglamento įsigaliojimo Sąjunga baigė derybas dėl keturių susitarimų, kuriais numatoma investicijų apsauga, t. y. su Kanada, Meksika, Singapūru ir Vietnamu. Dar neįsigaliojo nė viena iš investicijų apsaugos nuostatų¹⁰. Įsigaliojus šiems keturiems susitarimams, bus pakeisti valstybių narių sudaryti 57 investicijų susitarimai. Šiuo metu ES lygmeniu taip pat vyksta derybos dėl investicijų su įvairiomis trečiosiomis šalimis, pavyzdžiui, Čile, Indonezija, Japonija, Kinija ir Tunisu¹¹.

Atsižvelgiant į valstybių narių poreikį sudaryti naujus ar iš dalies pakeisti galiojančius investicijų susitarimus ir turint omenyje tai, kad jų pakeitimas ES investicijų susitarimais siek tiek užtruks, reikia toliau taikyti pereinamojo laikotarpio priemones, nustatytas Reglamente (ES) Nr. 1219/2012. Tai patvirtina aplinkybė, kad ataskaitiniu laikotarpiu Komisija nuolat – nors ir su tam tikrais svyravimais – gaudavo valstybių narių prašymus dėl dvišalių investicijų susitarimų. Kai kurios valstybės narės pateikė daug prašymų pagal III skyrių, o geografinė trečiųjų šalių tinklo įvairovė rodo, kad dvišaliai investicijų susitarimai yra laikomi naudinga priemone valstybėms narėms siekti ekonominių galimybių ir tam tikrų interesų bei prioritetų tais atvejais, kai Sąjungos suinteresuotumas yra nedidelis.

Žvelgiant į ateitį, džiugina tai, kad kelios valstybės narės¹² arba jau peržiūrėjo, arba peržiūri savo dvišalių investavimo sutarčių pavyzdinius tekstus, siekdamos pakeisti senesnius dvišalius investicijų susitarimus naujais, atspindinčiais modernizuotus standartus, kurie atitinka pertvarkytą ES investicijų politiką. Atsižvelgiant į tai, Reglamento III skyriuje

⁹ Leidimai valstybių narių ir šalių, kurios yra kandidatės įstoti į ES, dvišalėms investicijų sutartims suteikiami su sąlyga, kad jos bus nedelsiant nutrauktos, jeigu šalis įstos į ES. Taip atsižvelgiama į sprendimą byloje *Achmea* (C-284/16).

¹⁰ Valstybės narės vis dar ratifikuoja IEPS su Kanada ir investicijų apsaugos susitarimą su Singapūru. 2020 m. vasario 12 d. Europos Parlamentas pritarė ES ir Vietnamo investicijų apsaugos susitarimui, jį dar turi ratifikuoti valstybės narės. Šiuo metu baigiamas rengti atnaujinto ES ir Meksikos asociacijos susitarimo tekstas.

¹¹ Išsamus sąrašas skelbiamas adresu <https://trade.ec.europa.eu/doclib/html/118238.htm>.

¹² Pavyzdžiui, 2019 m. Nyderlanduose patvirtintas naujas dvišalių investicijų susitarimų pavyzdinis tekstas, kurio pagrindu iš naujo deramasi dėl senų šalies susitarimų. Kelios kitos valstybės narės šiuo metu įgyvendina panašias iniciatyvas.

pateiktos ne tik priemonės, būtinos oficialiai leisti įgyvendinti tokias dvišales iniciatyvas remiantis kriterijais, atspindinčiais naujausius ES investicijų politikos standartus, bet ir numatyti mechanizmai, užtikrinantys Komisijos ir valstybių narių politinį dialogą.

Svarbu tai, kad III skyrius gali būti laikomas veiksminga priemone valstybėms narėms visame pasaulyje skatinti taikyti pertvarkytos ES investicijų politikos požiūrį ir standartus. Valstybėms narėms suteikiama galimybė veikti kaip modernizuotų ES standartų šalininkėms regionuose, kuriose nėra galiojančio Sąjungos lygmens susitarimo. Komisija ir toliau ragina valstybes nares modernizuoti senesnius susitarimus, kad būtų užtikrintas bendras suderinamumas su ES požiūriu. Atsižvelgiant į tai, kad valstybės narės į savo naujas ar iš dalies pakeistas dvišales investicijų sutartis taip pat įtraukia nuostatas, užtikrinančias būsimo daugiašalio ginčų sprendimo mechanizmo taikymą ginčams pagal tokius susitarimus, šie susitarimai ir aktyvi valstybių narių parama daugiašaliam investiciniam teismui UNCITRAL diskusijose taip pat padės skatinti tokio naujo daugiašalio mechanizmo taikymą, kai jis įsigalios.

Atsižvelgdama į tai, Komisija rekomenduoja toliau taikyti Reglamento III skyrių.
